

پیش نیازهای اجرای پایلوت پروژه بازار مبادلات رسمی آب در دشت یزد- اردکان

پیش از اجرای پایلوت پروژه بازار آب رسمی در محدوده منتخب در دشت یزد- اردکان، اقدامات اجرایی چندگانه ای که بستر اجرای طرح را فراهم می کند، می بایست به مرحله اجرا گذاشته شوند. مهم ترین اقدامات اجرایی پیش از اجرای پایلوت پروژه همراه با عوامل اجرایی و مدت زمان پیشنهادی برای انجام اقدامات مورد نیاز در جدول پیوست فهرست شده اند.

از آنجا که اجرای پایلوت پروژه بازار آب برای نخستین بار در کشور به اجرا در می آید، شکل گیری و استمرار فعالیت بازار آب رسمی در سال های نخست اجرای آن نیازمند حمایت دولت و تامین منابع مالی مورد نیاز از سوی دستگاه های اجرایی مرتبط برای تضمین فعالیت اقتصادی در این زمینه است. از این رو، به منظور پشتیبانی از فعالیت های شرکت کارگزار بازار آب و تقویت بازار آب رسمی، پیشنهاد می شود در صورت عدم پوشش کامل هزینه های مالی شرکت کارگزار بازار آب از طریق کارمزد دریافتی، منابع مالی مورد نیاز برای تامین بخشی از هزینه های پوشش داده نشده شرکت کارگزار بازار آب در دو سال نخست اجرای پایلوت پروژه از سوی وزارت نیرو (شرکت مدیریت منابع آب ایران) پیش بینی و بودجه مورد نیاز آن تامین شود.

اجرای پایلوت پروژه بازار آب رسمی نیازمند مشارکت دستگاه های اجرایی مرتبط با بهره برداری از منابع آب و همچنین همکاری همه جانبه شرکت آب منطقه ای یزد است. بخشی از مساعدت های شرکت آب منطقه ای یزد مربوط به همکاری گروه های گشت و بازرسی در تحقق هدف های طرح در راستای بکارگیری راهکارهای مناسب برای تشویق بهره برداران منابع آب در مشارکت در بازار آب و انجام مبادلات آب از طریق بازار آب رسمی در منطقه است. همکاری گروه های گشت و بازرسی در ارتباط با بهبود کارکرد و کارایی بازار رسمی مبادلات آب می تواند به شرح خدمات و وظایف این گروه ها در سال های آینده افزوده شود.

از آنجا که در زمینه تشکیل و توسعه بازارهای آب محلی بر نقش شکل های آب بران در برنامه ها و آیین نامه های اجرایی مربوطه تاکید شده است، اجرای پروژه بررسی مشارکت مردمی در اداره و مدیریت بازار آب در دشت یزد- اردکان در زمره پروژه های پیشنهادی است که با انجام آن می توان درباره شکل گیری شکل های مردمی برای راهبری و توسعه بازار آب در محدوده مطالعاتی از آن بهره گرفت. این پروژه در زمره پیش نیازهای راه اندازی بازار آب در دشت یزد- اردکان به شمار نمی رود و تشکیل بازار آب در محدوده مطالعاتی را نمی توان به شکل گیری شکل های آب بران در این دشت وابسته کرد اما به سبب اهمیت وجود شکل های آب بران برای مشارکت در مدیریت و هدایت آب در سال های آینده، این پروژه نیز به جدول پیش نیازها افزوده شده است.

پیش نیازهای اجرای پایلوت پروژه بازار مبادلات رسمی آب در محدوده دشت یزد- اردکان

اقدامات مورد نیاز		پیشنهاد دهنده	تایید کننده	مجری	زمان پیشنهادی
۱	ضرورت نصب کنتور هوشمند بر روی چاه های آب محدوده پایلوت که در بازار مبادلات رسمی آب شرکت می کنند	مشاور پروژه	- شرکت مدیریت منابع آب ایران	شرکت آب منطقه ای یزد	پیش از اجرای طرح
۲	تعیین تکلیف چاه های غیرمجاز در محدوده پایلوت برای شرکت در بازار مبادلات رسمی آب	مشاور پروژه	شرکت مدیریت منابع آب ایران	شرکت آب منطقه ای یزد	پیش از اجرای طرح
۳	تعدیل پروانه های بهره برداری چاه های آب در محدوده پایلوت پیش از ورود به بازار (در صورت نیاز)	مشاور پروژه	شرکت مدیریت منابع آب ایران	شرکت آب منطقه ای یزد	پیش از اجرای طرح
۴	صدور مجوز راه اندازی بازار رسمی مبادلات آب در محدوده پایلوت پروژه	مشاور پروژه	شرکت مدیریت منابع آب ایران	شرکت آب منطقه ای یزد	پیش از اجرای طرح
۵	تدوین و ابلاغ آیین نامه صلاحیت شرکت های کارگزار بازار آب	مشاور پروژه	شرکت مدیریت منابع آب ایران	شرکت آب منطقه ای یزد	پیش از اجرای طرح
۶	دستورالعمل تعیین میزان مجاز برداشت آب (مجوز برداشت) و فروش آب توسط بهره برداران آب محدوده	مشاور پروژه	شرکت مدیریت منابع آب ایران	شرکت کارگزار بازار آب	پیش از اجرای طرح
۷	تدوین راهکارهای مناسب برای تشویق بهره برداران منابع آب برای انجام مبادلات آب از طریق بازار آب رسمی	مشاور پروژه	شرکت مدیریت منابع آب ایران	شرکت آب منطقه ای یزد	پیش از اجرای طرح
۸	طراحی و آزمایش سامانه مبادلات آب	مشاور پروژه	شرکت مدیریت منابع آب ایران	شرکت کارگزار بازار آب	پیش از اجرای طرح

پیش نیازهای اجرای پایلوت پروژه بازار مبادلات رسمی آب در محدوده دشت یزد- اردکان (دنباله)

اقدامات مورد نیاز	پیشنهاد دهنده	تایید کننده	مجری	زمان پیشنهادی
۹ تهیه دستورالعمل محاسبه کارمزد مبادلات آب در بازار رسمی مبادلات آب	مشاور پروژه	شرکت مدیریت منابع آب ایران	شرکت کارگزار بازار آب	پیش از اجرای طرح
۱۰ تعیین مکانیزم حل و فصل اختلافات	مشاور پروژه	شرکت مدیریت منابع آب ایران	شرکت کارگزار بازار آب	پیش از اجرای طرح
۱۱ همکاری گروه های گشت و بازرسی با شرکت کارگزار بازار آب	مشاور پروژه	شرکت مدیریت منابع آب ایران	شرکت آب منطقه ای یزد	در دوره اجرای طرح
۱۲ تامین منابع مالی مورد نیاز برای تقویت و استقرار شرکت کارگزار بازار آب	مشاور پروژه	شرکت مدیریت منابع آب ایران	شرکت آب منطقه ای یزد	دو سال نخست اجرای طرح
۱۳* اجرای پروژه امکان سنجی ایجاد تشکل های آب بران (مدیریت مشارکت مردمی بازار آب) در دشت یزد- اردکان	مشاور پروژه	شرکت مدیریت منابع آب ایران	شرکت آب منطقه ای یزد	دو سال

- بند ۱۳ در زمره پیش نیازهای اجرای پایلوت پروژه بازار مبادلات رسمی آب در دشت یزد- اردکان نیست اما گنجانیدن این پروژه در این جدول به سبب اهمیت و ضرورت وجود تشکل های آب بران برای مشارکت در راه اندازی و اجرای بازار مبادلات آب است که در شرایط کنونی در دشت یزد- اردکان موجودیت ندارد و در صورت تامین اعتبار پروژه، می تواند در سال های آینده دنبال شود.

دستورالعمل پیشنهادی تشخیص صلاحیت شرکت های کارگزار بازار آب

(ویرایش دوم)

فهرست مطالب

صفحه	موضوع
۱	پیشگفتار
۲	۱- مقدمه
۲	۲- هدف
۲	۳- دامنه کاربرد
۲	۴- تعاریف و مفاهیم
۳	۵- وظایف شرکت
۳	۶- گواهینامه صلاحیت
۴	۷- شرایط عمومی تشخیص صلاحیت
۴	۸- عوامل مؤثر در تشخیص صلاحیت
۵	۹- روش محاسبه امتیازها
۶	۱۰- ضریب ارزشیابی
۶	۱۱- سایر ضوابط تشخیص صلاحیت
۷	۱۲- کمیسیون تشخیص صلاحیت
۷	۱۳- مراحل تشخیص صلاحیت
۸	۱۴- پرسشنامه تشخیص صلاحیت
۹	۱۵- جدول شماره ۱ (ضریب سوابق کار)

فهرست مطالب

صفحه	موضوع
۱۰	۱۶- جدول شماره ۲ (امتیاز سوابق و تحصیلات)
۱۱	۱۷- جدول شماره ۳ (ضریب تداوم کار)
۱۱	۱۸- جدول شماره ۴ (امتیاز مربوط به تجربه مدیریت مدیرعامل)
۱۲	۱۹- جدول شماره ۵ (امتیاز مربوط به سوابق کاری شرکت)
۱۲	۲۰- جدول شماره ۶ (امتیاز مربوط به سوابق کاری اشخاص حقیقی)
۱۳	۲۱- جدول شماره ۷ (جدول تشخیص صلاحیت)
۱۴	۲۲- فرم شماره ۱ (نمونه فرم گواهینامه صلاحیت)
۱۵	۲۳- فرم شماره ۲ (نمونه فرم پرسشنامه تشخیص صلاحیت)

پیشگفتار

بر پایه مطالعات انجام شده در زمینه امکان سنجی شکل گیری و راه اندازی بازار رسمی مبادلات آب در دشت یزد- اردکان که مبتنی بر دیدگاه های مثبت مدیران و کارشناسان دستگاه های اجرایی از یک سو و نظرات موافق اکثریت بهره برداران منابع آب زیرزمینی محدوده دشت از سوی دیگر بوده است، زمینه های اجرای این پروژه در دشت یزد- اردکان فراهم شده است. در مدل پیشنهادی برای اجرای پروژه بازار رسمی آب در محدوده دشت یزد- اردکان، وظیفه عملیاتی کردن این پروژه بر عهده یک شرکت از بخش خصوصی گذاشته شده که با نام شرکت کارگزار بازار آب معرفی شده است. موضوع تعیین صلاحیت شرکت های کارگزار بازار آب که مرتبط با اجرای پروژه نامبرده شده است، تهیه دستورالعمل تعیین صلاحیت این شرکت ها را ضروری ساخته است. مجموعه پیوست در ارتباط با شرایط و ضوابط و مقررات مربوط به احراز صلاحیت اشخاص حقوقی و حقیقی برای کارگزاری بازار آب تدوین شده است.

۱- مقدمه

در این دستورالعمل، ضمن تعریف واژگان و اصطلاحات مرتبط با موضوع، شرایط احراز صلاحیت اشخاص حقوقی و حقیقی متقاضی و روش های ارزیابی و محاسبه امتیاز عوامل مؤثر در تشخیص صلاحیت بیان شده است. همچنین گردش کار تشخیص صلاحیت و ترکیب کمیسیون مربوط و نمونه گواهی نامه صلاحیت و بالاخره پرسشنامه تشخیص صلاحیت آمده است.

۲- هدف

تشخیص صلاحیت شرکت هایی که توانایی انجام خدمات کارگزاری بازار آب را داشته باشند.

۳- دامنه کاربرد

گستره این تشخیص صلاحیت برای فعالیت های خرید و فروش آب می باشد.

۴- تعاریف و مفاهیم

۴-۱- بهره برداری

خدمات مستمری است که بر مبنای برنامه مدون، به منظور استفاده صحیح از انتقال، تنظیم و توزیع و تحویل مطمئن آب به آب بران می باشد.

۴-۲- فروشنده

شخصیتی است حقوقی یا حقیقی که به طور قانونی مجوز استفاده از منبع آب با مشخصات ثابت را دارا باشد.

۴-۳- خریدار

شخصیتی است حقوقی یا حقیقی که به طور قانونی امکان استفاده از آب را دارا باشد.

۴-۴- شرکت کارگزاری بازار آب

شخصیتی حقوقی و دارای گواهینامه صلاحیت برای انجام خدمات کارگزاری بازار آب است که از این پس شرکت نامیده می شود.

۴-۵- تشخیص صلاحیت

فرآیندی است که طی آن، توان مدیریتی، تجربه و تخصص افراد فنی لازم و امکانات شرکت متقاضی تشخیص صلاحیت، طبق این دستورالعمل بررسی شده و در صورت احراز شرایط مندرج در این دستورالعمل، "گواهینامه صلاحیت کارگزاری بازار آب" به متقاضی اعطاء می شود.

۴-۶- امتیاز

نمراتی است که به هر یک از عوامل مؤثر در تشخیص صلاحیت، بر اساس جداول و ضوابط و مقررات این دستورالعمل تعلق می‌گیرد.

۴-۷- پایه

عددی است که میزان توان فنی و اجرایی شرکت را در رشته کارگزاری بازار آب نشان می‌دهد.

۴-۸- کار مجاز

کار مجاز، انجام خدمات (مطابق با جدول شماره ۷) متناسب با پایه شرکت است که می‌توان به آن شرکت واگذار نمود.

۴-۹- ظرفیت شرکت

حداکثر تعداد کار مجاز است که یک شرکت به طور همزمان می‌تواند در دست اقدام داشته باشد.

۴-۱۰- ارزشیابی

فرآیندی است مستمر که در آن سطح کیفیت عملکرد شرکت، توان مدیریتی و تخصصی آن در مقاطع یا دوره زمانی معین، طبق دستورالعمل مربوط، بررسی و ارزیابی می‌شود.

۵- وظایف شرکت

وظایفی است که از طرف کارفرما طبق پیمان به شرکت واگذار می‌شود.

۶- گواهینامه صلاحیت

برای شرکت های متقاضی، پس از بررسی درخواست ها و اسناد و مدارک ارسالی و تطابق آنها با ضوابط و مقررات مندرج در این دستورالعمل، "گواهینامه صلاحیت" مطابق فرم شماره ۱ صادر می‌شود.

۷- شرایط عمومی تشخیص صلاحیت

شرایط عمومی تشخیص صلاحیت متقاضیان کارگزاری بازار آب به شرح زیر است:

۷-۱- اشخاص حقوقی تحت عنوان شرکت در اداره کل ثبت شرکت ها و مالکیت های صنعتی به ثبت رسیده باشند و جزو شرکت های با مسئولیت محدود نباشند. اشخاص حقیقی که دارای گواهی کارشناس رسمی دادگستری رشته مرتبط با آب و یا دارای پروانه اشتغال از سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی در رشته مرتبط با آب باشند.

۷-۲- ۱۰۰٪ سهام شرکت متعلق به اشخاص حقیقی و یا حقوقی غیردولتی و غیرعمومی باشد. در مورد اشخاص حقوقی سهامدار شرکت نیز رعایت این شرط الزامی است.

۷-۳- مدیران شرکت مشمول ممنوعیت های مقرر در اصل ۱۴۱ قانون اساسی نباشند.

۴-۷- شرکت مشمول قانون منع مداخله وزراء و نمایندگان مجلس و کارکنان دولت در معاملات دولتی و کشوری (مصوب سال ۱۳۳۷) نباشد.

۵-۷- مدیرعامل شرکت باید سهامدار و ترجیحاً از بین افراد فنی لازم شرکت انتخاب شده باشد.

۶-۷- فعالیت کارگزاری بازار آب در اساسنامه شرکت درج شده باشد.

۷-۷- شرایط و امتیازهای لازم در پایه مربوط را کسب کرده باشد (مطابق جدول شماره ۷).

۸-۷- مدیرعامل و افراد فنی لازم از سوء شهرت برخوردار نباشند.

۹-۷- شرکت یا اعضای هیئت مدیره آن، محرومیت یا ممنوعیت قانونی برای انجام خدمات نداشته باشند.

۱۰-۷- افراد فنی لازم باید به صورت تمام وقت در شرکت اشتغال به کار داشته باشند.

تبصره ۱ : منظور از افراد فنی لازم، افرادی هستند که وجود آنها (مطابق جدول شماره ۷) برای احراز صلاحیت ضروری است. این افراد نباید در هیچ یک از شرکت های مهندسی مشاور و پیمانکار و مدیریت طرح، جزو افراد فنی لازم باشند.

۸- عوامل مؤثر در تشخیص صلاحیت

عوامل مؤثر در تشخیص صلاحیت شرکت های متقاضی عبارتند از:

۱-۸- وضعیت تحصیلی و تجربه مفید و مؤثر افراد فنی لازم شرکت

۲-۸- تداوم کار افراد فنی لازم در شرکت

۳-۸- تجربه مدیریتی مدیرعامل شرکت

۴-۸- سوابق شخص حقوقی/ حقیقی متقاضی

۹- روش محاسبه امتیازها

۱-۹- امتیاز افراد فنی لازم شرکت (بر اساس تحصیلات و سابقه مفید و مؤثر آنها)

برای محاسبه این امتیاز، ابتدا سابقه مفید و مؤثر افراد فنی لازم با استفاده از ضرایب مندرج در جدول شماره ۱ به دست می آید:

تعداد سال های سابقه کار * ضریب سابقه کار مربوط = سابقه مفید و مؤثر

تبصره ۱ : چنانچه فردی در سال های متوالی، فعالیت های مختلف انجام داده باشد، سابقه مفید و مؤثر هر یک محاسبه و با هم جمع می شوند. سپس با توجه به وضعیت تحصیلات و سوابق مفید و مؤثر آنها، امتیاز هر یک از افراد از جدول شماره ۲ به دست می آید.

۲-۹- ضریب تداوم کار

با توجه به تداوم کار افراد فنی لازم در شرکت متقاضی، ضریب تداوم کار از جدول شماره ۳ به دست می آید و در امتیاز مربوط به آنها ضرب می شود.

تبصره ۱ : منظور از تداوم کار افراد فنی لازم این است که این افراد در شرکت متقاضی دارای سابقه کار مشترک باشند.

تبصره ۲: چنانچه تمام افراد فنی لازم شرکت قبلاً در سازمان یا شرکت دیگری با هم سابقه کار مشترک داشته باشند، ۷۰٪ این سابقه کار برای محاسبه ضریب تداوم کار منظور خواهد شد.

۳-۹- امتیاز مربوط به تجربه مدیریتی مدیر عامل

این امتیاز با توجه به سال های مدیریت مدیرعامل شرکت متقاضی، از جدول شماره ۴ به دست می آید.

تبصره ۱: افرادی که در شرکت های وابسته و یا ادارات تابعه وزارت نیرو و سایر وزارتخانه ها، مدیریت یا مسئولیت به عهده داشته اند، با اعمال ضریب ۸۰٪ در سوابق آنها، امتیاز مدیریت به آنها تعلق می گیرد و از جدول شماره ۴ به دست می آید.

تبصره ۲: چنانچه مدیرعامل شرکت متقاضی چند نوع سوابق مدیریت داشته باشد، با توجه به تعداد سال های مدیریت، با روش میانگین وزنی، امتیاز مربوط به تجربه مدیریتی مدیر عامل شرکت متقاضی به دست می آید.

۴-۹- امتیاز مربوط به سوابق کاری متقاضیان

امتیاز سوابق کاری شرکت متقاضی و اشخاص حقیقی، با توجه به تعداد سال هایی که سابقه دارد، از جداول شماره ۵ و ۶ به دست می آید.

تبصره ۱: چنانچه تمام افراد فنی لازم قبلاً در واحدهایی با این گونه فعالیت ها با هم کار کرده باشند، ۷۰٪ امتیاز سابقه کار آن واحد (در زمان همکاری آنها) به عنوان امتیاز سابقه کار متقاضی در نظر گرفته می شود.

تبصره ۲: تبصره ۲ بند ۹-۳ در مورد امتیاز مربوط به سوابق کاری متقاضی نیز اعمال می شود.

۵-۹- امتیاز کل

امتیاز کل متقاضی از رابطه زیر به دست می آید:

امتیاز مدیریتی مدیر عامل + امتیاز افراد فنی لازم (ضریب ارزشیابی = امتیاز کل

(امتیاز سوابق کاری متقاضی +

۱۰- ضریب ارزشیابی

ضریب ارزشیابی بر اساس دستورالعملی که از طرف وزارت نیرو تهیه و ابلاغ می شود، تعیین خواهد شد.

تبصره ۱: تا زمانی که دستورالعمل فوق ابلاغ نشده است، ضریب ارزشیابی برابر یک در نظر گرفته می شود.

۱۱- سایر ضوابط تشخیص صلاحیت

۱۱-۱- در جدول شماره ۷ (جدول تشخیص صلاحیت)، مشخصات افراد فنی لازم شرکت و حداقل امتیاز آنها، حداقل

امتیاز سوابق کاری شرکت، حداقل امتیاز مدیریتی مدیر عامل، حداقل مجموع امتیاز شرکت، کار مجاز و ظرفیت شرکت در پایه های مختلف درج شده است.

۱۱-۲- افراد فنی لازم برای پایه ۲، حداقل دو سال و برای پایه ۱، حداقل سه سال باید تداوم کار داشته باشند.

۱۱-۳- منظور از حداقل سابقه کار مفید و مؤثر افراد فنی لازم شرکت (مندرج در جدول شماره ۷)، داشتن سابقه کار

مستقیم در فعالیت هایی در این زمینه می باشد.

۴-۱۱- چنانچه افراد فنی لازم در زمینه های بازار آب و طرح های احیاء و تعادل بخشی منابع آب دارای سابقه کار باشند، نصف چنین سوابقی معادل تجربه ارزیابی و لحاظ می شود.

۵-۱۱- در جدول شماره ۷ سابقه کار اعلام شده برای کارشناسان بر اساس مدرک تحصیلی کارشناسی (لیسانس) می باشد و برای مدارک کارشناسی ارشد (فوق لیسانس) و یا دکتری، سابقه کار معادل آن (هم امتیاز) براساس جدول شماره ۲ بدست می آید.

۶-۱۱- تشخیص صلاحیت بر مبنای ضوابط آن در ارجاع کار توسط کارفرما تعیین می شود.

۷-۱۱- شرکت های دارای گواهینامه صلاحیت موظفند هر نوع تغییر در عوامل و شرایط شرکت خود را بلافاصله به کمیسیون تشخیص صلاحیت اعلام نمایند.

۱۲- کمیسیون تشخیص صلاحیت

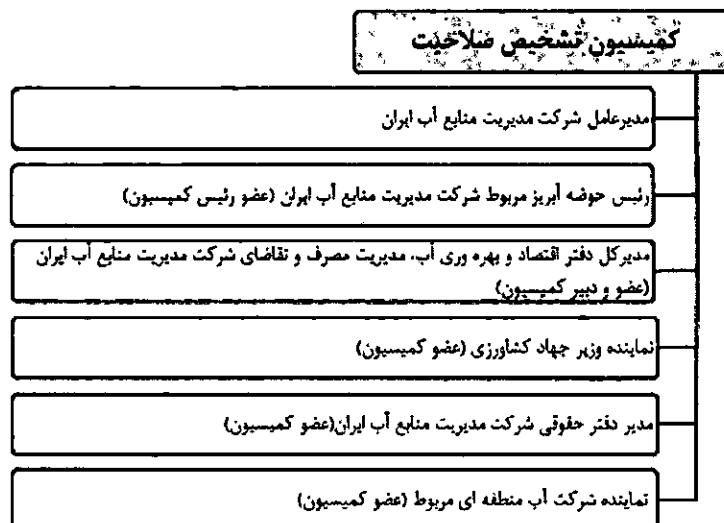
برای بررسی تقاضای شرکت های متقاضی و اعطای گواهینامه صلاحیت آنها، کمیسیونی مرکب از افراد زیر با حکم مدیر عامل شرکت مدیریت منابع آب ایران برای دوره های ۲ ساله به تفکیک حوضه های آبریز تشکیل می شود:

- رئیس حوضه آبریز شرکت مدیریت منابع آب ایران (عضو و رئیس کمیسیون)
- مدیرکل دفتر اقتصاد و بهره وری آب، مدیریت مصرف و تقاضای شرکت مدیریت منابع آب ایران (عضو و دبیر کمیسیون)

- یک نفر از مدیران ارشد وزارت جهاد کشاورزی به انتخاب و معرفی وزیر جهاد کشاورزی (عضو کمیسیون)
- مدیر دفتر حقوقی شرکت مدیریت منابع آب ایران (عضو کمیسیون)
- نماینده شرکت آب منطقه ای مربوط (عضو کمیسیون)

تیمبره ۱: کمیسیون با حضور سه نفر از اعضاء رسمیت یافته و تصمیم گیری های آن با اکثریت آراء می باشد.

تیمبره ۲: محل دبیرخانه دائمی کمیسیون، شرکت مدیریت منابع آب ایران (حوزه معاونت حفاظت و بهره برداری) می باشد.

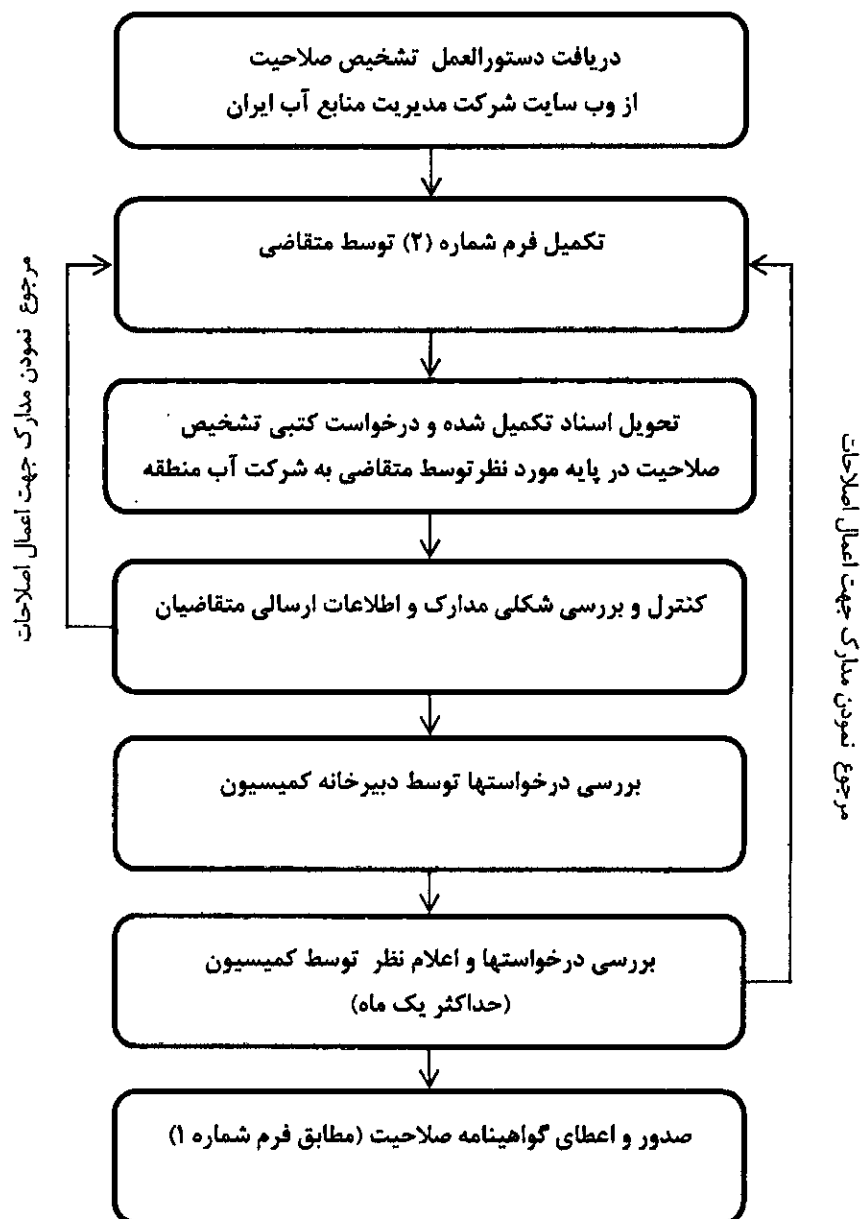
۱۳- مراحل تشخیص صلاحیت

۱. مراجعه شخص حقوقی/ حقیقی متقاضی به شرکت آب منطقه ای مربوط یا سایت شرکت مدیریت منابع آب ایران به منظور دریافت دستورالعمل تشخیص صلاحیت
۲. تکمیل پرسشنامه تشخیص صلاحیت (فرم شماره ۲) توسط متقاضی و تحویل آن به شرکت آب منطقه ای مربوط همراه با مستندات لازم و درخواست کتبی (رسمی) تشخیص صلاحیت در پایه مورد نظر
۳. کنترل و بررسی شکلی اطلاعات پرسشنامه تشخیص صلاحیت و مستندات آن توسط شرکت آب منطقه ای و در صورت کامل بودن، ارسال آن به دبیرخانه کمیسیون تشخیص صلاحیت
۴. بررسی اولیه درخواست های رسیده توسط دبیرخانه کمیسیون و پی گیری برای تکمیل و رفع ابهام درخواست های ناقص و طرح درخواست های کامل در کمیسیون
۵. بررسی درخواست متقاضیان کارگزاری بازار آب و مدارک مربوط توسط کمیسیون تشخیص صلاحیت و اعلام نظر ظرف حداکثر یک ماه
۶. صدور و اعطای گواهینامه صلاحیت به اشخاص حقوقی و حقیقی واجد شرایط (مطابق فرم شماره ۱)

۱۴- پرسشنامه تشخیص صلاحیت

متقاضیان کارگزاری بازار آب باید ضمن تکمیل نمونه فرم شماره ۲، اسناد و مدارک مورد نیاز برای تشخیص صلاحیت را همراه با درخواست کتبی خود به شرکت آب منطقه ای مربوط برای اقدامات بعدی ارسال کنند.

فرایند تشخیص صلاحیت کارگزاری آب

جدول شماره ۱ - ضریب سوابق کار (موضوع بند ۹-۱)

عنوان	مسئولیت یا سمت	ضریب سابقه کار	ضریب سابقه کار در رشته‌های کاری مرتبط *	ضریب سابقه کار در سایر رشته‌های کاری
دستگاه اجرایی	رئیس دستگاه اجرایی یا معاون بهره‌برداری یا معاون طرح و توسعه	۰/۸۵	۰/۶۵	۰/۵۵
	مدیر امور بهره‌برداری و نگهداری یا مدیر امور مشترکین	۰/۸۰	۰/۶۰	۰/۵۰
	کارشناس بهره‌برداری و نگهداری	۰/۷۰	۰/۵۵	۰/۴۵
	کارشناس فنی و مهندسی	۰/۶۵	۰/۴۵	۰/۳۵
	تکنسین بهره‌برداری و نگهداری	۰/۵۰	۰/۴۰	۰/۳۰
** شرکت مشاوره یا پیمانکاری	مدیرعامل	۰/۸۰	۰/۶۰	۰/۵۰
	رئیس کارگاه یا مدیر پروژه یا کارشناس بهره‌برداری و نگهداری	۰/۷۰	۰/۶۰	۰/۵۰
	کارشناس طراحی یا نظارت یا اجرا	۰/۶۵	۰/۴۵	۰/۳۵
	تکنسین فنی - اجرایی	۰/۵۰	۰/۴۰	۰/۳۰
شخص حقیقی	کارشناس رسمی دادگستری در رشته مرتبط با آب	۰/۸۰	۰/۶۰	۰/۵۰
	کارشناس دارای پروانه اشتغال مرتبط با آب از سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی	۰/۷۰	۰/۶۰	۰/۵۰
شرکت بهره‌برداری و نگهداری	مدیرعامل یا معاون بهره‌برداری و نگهداری یا مدیر شبکه و ناحیه آبیاری	۱/۰۰	۰/۷۵	۰/۵۵
	کارشناس بهره‌برداری و نگهداری	۰/۹۵	۰/۷۰	۰/۵۰
	کارشناس برنامه‌ریزی یا امور مشترکین	۰/۸۰	۰/۶۰	۰/۴۰
	تکنسین بهره‌برداری و نگهداری	۰/۷۰	۰/۵۰	۰/۳۵

مرجع محاسبه ضرایب، دستورالعمل تشخیص صلاحیت شرکت‌ها در امر بهره‌برداری و نگهداری از شبکه‌های آبیاری و زهکشی- وزارت نیرو می باشد.

* منظور از رشته‌های مرتبط، رشته‌های کاری در زمینه بازار آب و طرح‌های احیاء و تعادل بخشی منابع آب می باشد.

** منظور از شرکت‌های مشاوره و پیمانکاری، شرکت‌هایی هستند که در طراحی و اجرای طرح‌های عمرانی فعالیت دارند.

جدول شماره ۲ - امتیاز سوابق و تحصیلات کارشناسان و تکنسین‌ها

امتیاز				سوابق مفید و مؤثر (سال)
دکتر	فوق لیسانس	لیسانس	فوق دیپلم	
۳۰	۲۲	۱۷	۱۰	۱
۳۶	۲۷	۲۲	۱۳	۲
۴۱	۳۲	۲۷	۱۶	۳
۴۶	۳۷	۳۲	۱۹	۴
۵۱	۴۲	۳۷	۲۲	۵
۵۶	۴۷	۴۲	۲۵	۶
۶۱	۵۱	۴۶	۲۸	۷
۶۵	۵۵	۵۰	۳۰	۸
۶۹	۵۹	۵۴	۳۲	۹
۷۳	۶۳	۵۸	۳۴	۱۰
۷۷	۶۷	۶۲	۳۶	۱۱
۸۱	۷۱	۶۶	۳۸	۱۲
۸۴	۷۴	۶۹	۴۰	۱۳
۸۷	۷۷	۷۲	۴۲	۱۴
۹۰	۸۰	۷۵	۴۴	۱۵
۹۳	۸۳	۷۸	۴۶	۱۶
۹۵	۸۵	۸۰	۴۷	۱۷
۹۷	۸۷	۸۲	۴۸	۱۸
۹۹	۸۹	۸۴	۴۹	۱۹
۱۰۰	۹۰	۸۵	۵۰	۲۰ و بیشتر

مرجع محاسبه امتیازات: دستورالعمل تشخیص صلاحیت شرکت‌ها در امر بهره‌برداری و نگهداری از شبکه‌های آبیاری و زهکشی- وزارت نیرو می باشد.

جدول شماره ۳ - ضریب تداوم کار (موضوع بند ۹-۲)

ضریب	مدت تداوم کار
۱/۱۰۰	تا یک سال
۱/۱۵	یک سال تا سه سال
۱/۲۵	سه تا شش سال
۱/۳۵	شش تا دوازده سال
۱/۴۰	بیش از دوازده سال

مرجع محاسبه ضرایب ، دستورالعمل تشخیص صلاحیت شرکت ها در امر بهره‌برداری و نگهداری از شبکه‌های آبیاری و زهکشی- وزارت نیرو می باشد.

جدول شماره ۴ - امتیاز مربوط به تجربه مدیریت مدیرعامل (موضوع بند ۹-۳)

۱۲ و بیشتر	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	تعداد سال های مدیریت	امتیاز
۷۳	۷۲	۷۰	۶۷	۶۴	۶۰	۵۵	۴۹	۴۲	۳۴	۲۴	۱۳	بازار آب	
۵۶	۵۵	۵۳	۵۱	۴۹	۴۶	۴۲	۳۸	۳۳	۲۵	۱۸	۱۰	گشت و بازرسی از منابع و مصارف آب	
۴۲	۴۱	۴۰	۳۹	۳۷	۳۵	۳۲	۲۹	۲۵	۲۰	۱۴	۷	بهره برداری و نگهداری از شبکه های آبیاری و زهکشی	
۴۷	۴۶	۴۵	۴۴	۴۲	۴۰	۳۷	۳۳	۲۸	۲۲	۱۵	۷	طرح های مرتبط با اقتصاد آب	

مرجع محاسبه امتیازات، دستورالعمل تشخیص صلاحیت شرکت ها در امر بهره‌برداری و نگهداری از شبکه‌های آبیاری و زهکشی- وزارت نیرو می باشد.

جدول شماره ۵ - امتیاز مربوط به سوابق کاری شرکت (موضوع بند ۹-۴)

سابقه کار (سال)	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲ و بیشتر
امتیاز	۱۳	۲۴	۳۴	۴۲	۴۹	۵۵	۶۰	۶۴	۶۷	۷۰	۷۲	۷۳
	۱۰	۱۸	۲۵	۳۳	۳۸	۴۲	۴۶	۴۹	۵۱	۵۳	۵۵	۵۶
	۷	۱۴	۲۰	۲۵	۲۹	۳۲	۳۵	۳۷	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲
	۷	۱۵	۲۲	۲۸	۳۳	۳۷	۴۰	۴۲	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷

مرجع محاسبه امتیازات، دستورالعمل تشخیص صلاحیت شرکت ها در امر بهره‌برداری و نگهداری از شبکه‌های آبیاری و زهکشی- وزارت نیرو می باشد.

جدول شماره ۶ - امتیاز مربوط به سوابق کاری اشخاص حقیقی (موضوع بند ۹-۴)

سابقه کار (سال)	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲ و بیشتر
امتیاز	۹۳	۱۰۴	۱۱۴	۱۲۲	۱۲۸	۱۳۳	۱۳۷	۱۴۰
	۶۹	۷۸	۸۵	۹۱	۹۶	۱۰۰	۱۰۳	۱۰۵
	۴۷	۵۳	۵۸	۶۲	۶۵	۶۷	۶۹	۷۰

مرجع محاسبه امتیازات، دستورالعمل تشخیص صلاحیت شرکت ها در امر بهره‌برداری و نگهداری از شبکه‌های آبیاری و زهکشی- وزارت نیرو می باشد.

جدول شماره ۷: جدول تشخیص صلاحیت

پایه	کار مجاز	مشخصات افراد فنی لازم شرکت					ملاحظات	ظرفیت شرکت	حد اقل مجموع امتیاز شرکت	حد اقل امتیاز مدیر عامل شرکت	حد اقل امتیاز سابقه کاری شرکت	حد اقل امتیاز فنی لازم
		حداقل سابقه کار مفید و موثر			رشته تحصیلی							
		طرح های احیاء و تعادل	بخش منابع آب	کل								
چهار	وسعت دشت ۱۰۰ تا هزار هکتار	مهندسی آب و آبیاری یا عمران یا کشاورزی	۱	۲	۶۶	-	-	۶۶	۲	به جای فوق دیپلم می توان دیپلم با ۵ سال سابقه طرح های احیاء و تعادل بخش را جایگزین کرد.		
		کارشناس علوم اجتماعی	۱	۲								
		فوق دیپلم آب و آبیاری یا عمران یا کشاورزی	۱	۲								
سه	وسعت دشت ۲۰۰ تا هزار هکتار	مهندسی آب و آبیاری یا عمران	۲	۵	۱۱۸	-	-	۱۱۸	۳	پایه یکی از افراد فنی لازم در رشته مهندسی آب و آبیاری باشد. جای مهندسی کشاورزی یا عمران می توان فوق دیپلم هم امتیاز این رشته ها را جایگزین نمود.		
		مهندسی آب و آبیاری یا کشاورزی	۲	۴								
		کارشناس علوم اجتماعی	۲	۲								
		مهندسی کشاورزی یا عمران یا آب و آبیاری	۱	۳								
دو	وسعت دشت ۳۰۰ تا هزار هکتار	مهندسی آب و آبیاری	۴	۷	۱۵۲	۲۰	-	۱۷۲	۳	اگر دو نفر از افراد فنی لازم قبلاً در طرح های احیاء و تعادل بخش کار مشترک کرده باشند، شرکت مشمول به ترتیب ۱۰٪ و ۴۰٪ می شود.		
		مهندسی عمران یا آب و آبیاری	۳	۶								
		کارشناس علوم اجتماعی	۳	۴								
		مهندسی عمران یا مکانیک یا کشاورزی یا آب و آبیاری	۲	۴								
یک	وسعت دشت ۵۰۰ تا هزار هکتار	مهندسی آب و آبیاری	۶	۱۰	۲۱۹	۳۲	۱۸	۲۶۹	۳	اگر دو یا سه نفر از افراد فنی لازم قبلاً در طرح های احیاء و تعادل بخش کار مشترک کرده باشند، شرکت مشمول به ترتیب ۲۰٪ و ۵۰٪ امتیاز تبصره ۱ بند ۴-۱۰ می شود.		
		مهندسی عمران	۴	۸								
		مهندسی آب و آبیاری، کشاورزی یا عمران	۴	۶								
		کارشناس علوم اجتماعی	۴	۶								
		مهندسی عمران یا مکانیک یا کشاورزی یا آب و آبیاری	۳	۵								

مراجع محاسبه امتیازات، دستورالعمل تشخیص صلاحیت شرکت ها در امر بهره برداری و نگهداری از شبکه های آبیاری و زهکشی - وزارت نیرو می باشد.

۵. مهندسی کشاورزی، رشته های اقتصاد، خاکشناسی، زراعت، آبخیزداری و مورد نظر می باشد. به جای مهندسی کشاورزی استفاده از افراد دارای مدرک لیسانس و بالاتر در کلیه رشته های تحصیلی دانشگاهی، به شرط داشتن بیش از ۱۰ (ده) سال سابقه کار مفید و موثر در طرح های احیاء و تعادل بخش می باشد. در این صورت امتیاز آن ها معادل فوق دیپلم از جدول شماره ۲ ارزیابی می شود.

۵. امتیاز سوابق و تحصیلات کارشناسان و تکنسین ها بر اساس سوابق کار مفید و موثر آنها از جدول شماره ۲ قابل محاسبه می باشد.

فرم شماره ۱:

نمونه فرم گواهینامه صلاحیت

وزارت نیرو

شماره:

تاریخ:

گواهینامه صلاحیت

به استناد ماده ۸۸ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و آیین‌نامه اجرایی آن (مصوبه شماره ۳۱۴۲۶/ت/۲۶۹۷۷ هـ مورخ ۱۳۸۱/۷/۱ هیأت محترم وزیران) و مصوبه شماره ۱۴/۴۶ مورخ ۱۳۷۹/۱/۳۱ شورای عالی اداری کشور در خصوص واگذاری کارهای پشتیبانی و خدماتی به بخش خصوصی، به موجب این گواهینامه، شرکت/شخص به شماره ثبت/ پروانه برای انجام خدمات کارگزاری بازار آب در پایه دارای صلاحیت می‌باشد.

مدت اعتبار این گواهینامه از تاریخ صدور ۴ سال می‌باشد و دارنده آن موظف است هر نوع تغییر در عوامل و شرایط شرکت خود را بلافاصله به کمیسیون تشخیص صلاحیت (مستقر در شرکت مدیریت منابع آب ایران) اطلاع دهد.

رئیس کمیسیون تشخیص صلاحیت

مدیرعامل

شرکت مدیریت منابع آب ایران

فرم شماره ۲:

نمونه فرم پرسشنامه تشخیص صلاحیت

پرسشنامه تشخیص صلاحیت شرکت‌های کارگزاری بازار آب

۱- مشخصات عمومی متقاضی: ☐ حقیقی ☐ حقوقی

نام شرکت/ شخص:

محل شرکت/ شخص (نشانی کامل):

تلفن: تاریخ تأسیس (تاریخ ثبت):

نمابر: شماره ثبت شرکت:

نشانی الکترونیکی:

۲- پایه مورد درخواست برای تشخیص صلاحیت در رشته کارگزاری بازار آب:

پایه مورد درخواست

۳- رشته‌هایی که شرکت/ شخص قبلاً در آن تعیین صلاحیت شده: (اشخاص حقوقی و حقیقی متقاضی)

ردیف	رشته	پایه	تاریخ	اشخاص افراد فیزی لازم

۴- سوابق فعالیت شرکت/ شخص با نام دیگر:

ردیف	نام شرکت/ شخص	نوع فعالیت	تاریخ	مشارکت

مهر شرکت:

نام و نام خانوادگی و امضا مدیر عامل شرکت:

۵- همکاری با شرکت‌های دیگر (ایرانی یا خارجی): (اشخاص حقوقی و حقیقی متقاضی)

ردیف	تاریخ	مدت همکاری به ماه	نام شرکت	نوع فعالیت

۶- سهام داران شرکت:

ردیف	نام	نام خانوادگی	سمت	درصد سهام
۱				
۲				
۳				
۴				
۵				

۷- اسامی افراد فنی لازم: (اشخاص حقوقی و حقیقی متقاضی)

ردیف	نام	نام خانوادگی	سمت	آخرین مدرک تحصیلی	تاریخ اخذ مدرک تحصیلی
۱					
۲					
۳					
۴					

توجه: افراد فنی لازم (برای پایه ۴، دو نفر، برای پایه‌های ۳ و ۲، سه نفر و برای پایه ۱، چهار نفر) علاوه بر دارا بودن شرایط عمومی مندرج در دستورالعمل تشخیص

صلاحیت، باید شرایط مندرج در جدول شماره ۷ این دستورالعمل را نیز دارا و به صورت تمام وقت در اختیار شرکت/ شخص باشند.

مهر شرکت:

نام و نام خانوادگی و امضا مدیر عامل شرکت:

۸- اطلاعات مربوط به افراد فنی لازم:

مشخصات فردی:

نام	محل صدور

عکس

نام خانوادگی:		شماره شناسنامه:	
نام پدر:		مذهب:	
تاریخ تولد:		ملیت:	
سمت:		گدیملی:	

گواهی کارشناس رسمی دادگستری
 پروانه اشتغال
 مشخصات رشته:
 مشخصات رشته:
☐ دارد ☐ ندارد
☐ دارد ☐ ندارد

میزان تحصیلی:

میزان تحصیلی	رشته	تاریخ اخذ مدرک	دانشگاه / دانشکده
فوق دیپلم			
لیسانس			
فوق لیسانس			
دکترای			

سوابق تجربی:

تاریخ شروع	تاریخ پایان	مدت (ماه)	سازمان محل خدمت	نوع فعالیت	سمت	نام پروژه	محل پروژه	نام کارفرما

یادآوری:

(۱) کپی تمام مدارک و سوابق کاری فرد ضمیمه شود .

مهر شرکت:

نام و نام خانوادگی و امضا مدیر عامل شرکت:

۹- سوابق شرکت در فعالیت های مرتبط با بازار آب و طرح های احیاء و تعادل بخشی منابع آب:

[illegible]

یادآوری: لازم است گواهی فعالیت ضمیمه شود.

مهر شرکت:

نام، نام خانوادگی و امضاء مدیر عامل شرکت:

۱۰- تأیید مندرجات

ضمن تأیید صحت مندرجات برگ های پرسشنامه و مدارک پیوست آن، متعهد می شوم که هرگونه تغییر در مندرجات این برگ ها را حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ تغییر به کمیسیون تشخیص صلاحیت اعلام نمایم. تأیید می کنم که هیات مدیره، مدیر عامل و افراد فنی لازم شرکت، مشمول ممنوعیت مقرر در اصل ۱۴۱ قانون اساسی نمی باشد و شرکت مشمول قانون منع مداخله وزراء و نمایندگان مجلس و کارکنان دولت در معاملات دولتی و کشوری (مصوب سال ۱۳۳۷) نبوده و به محض شمول این مقررات بر شرکت، موضوع را به اطلاع برسانم. تأیید می نمایم که افراد فنی لازم شرکت در رشته مورد درخواست، در هیچ یک از شرکت های مهندسی مشاور و پیمانکار و مدیریت طرح، جزو افراد فنی لازم نیستند.

نام، نام خانوادگی و امضاء مدیر عامل شرکت:

مهر شرکت:

دستورالعمل پیشنهادی تعیین میزان مجاز برداشت آب (مجوز برداشت) و

فروش آب (مجوز فروش) توسط بهره برداران آب محدوده

با ابلاغ اصلاحیه مواد ۲۷ و ۲۸ قانون توزیع عادلانه آب که زمینه های تغییر کاربری و یا انتقال و جابجایی آب از مصارف کشاورزی به مصارف غیرکشاورزی را مشخص کرده است، شرایط برای داد و ستد آب که پیش از این بر مبنای مواد ۲۷ و ۲۸ قانون توزیع عادلانه آب ممنوع بود، در چارچوب قانونی آن فراهم شده است. از این رو، مبادلات آب که پیش از این به صورت غیر رسمی در محدوده مطالعاتی رواج داشته و در چارچوب مقررات مربوط به اصلاحیه مواد ۲۷ و ۲۸ قانون توزیع عادلانه آب قابل انجام است، می تواند از این پس به صورت رسمی از طریق بازار رسمی مبادلات آب انجام شود.

با توجه به پیش بینی افزایش تقاضا برای آب از سوی بخش های اجتماعی و اقتصادی در سال های آینده و محدودیت های اساسی برداشت از منابع آب زیر زمینی دشت یزد- اردکان، بازار رسمی مبادلات آب در این محدوده می تواند کمک موثری در تخصیص بهینه منابع آب محدود منطقه را داشته باشد و می توان انتظار داشت داد و ستد آب در این بازار رو به گسترش باشد.

با توجه به این که میزان مجاز برداشت آب از منابع آب زیرزمینی در محدوده مطالعاتی در هر سال در چارچوب "آب برنامه ریزی شده" از سوی شرکت آب منطقه ای یزد اعلام و پروانه های بهره برداری از چاه های آب بر اساس آن تعدیل و تنظیم می شود، ایجاد ساز و کاری برای تعیین مقدار مجاز عرضه و فروش آب از سوی بهره برداران منابع آب زیرزمینی با هدف ساماندهی مبادلات آب در بازار رسمی مبادلات آب نیز ضروری به نظر می رسد. چنین ساز و کاری معطوف به مبادلات موقتی آب است که داد و ستد آب به صورت حجمی و ساعتی را در بر می گیرد. در این راستا، به منظور بهبود کارکرد و کارایی بازار رسمی مبادلات آب و هم چنین فراهم

آوردن فرصت های برابر برای بهره برداران منابع آب زیرزمینی برای عرضه آب مازاد بر مصرف در بازار مبادلات رسمی آب بر اساس میزان برداشت مجاز از منابع آب زیرزمینی توسط بهره برداران چاه های آب، میزان مجاز عرضه و فروش آب در بازار رسمی مبادلات آب توسط بهره برداران چاه های آب به صورت سهمی از میزان مجاز برداشت آنان از سوی شرکت آب منطقه ای یزد مشخص می شود.

تعیین میزان مجاز عرضه و فروش آب در بازار مبادلات رسمی آب برای بهره برداران چاه های آب که مجوز فروش آب نامیده می شود، شرایط جدیدی برای بهره برداران منابع آب زیرزمینی فراهم می آورد تا در صورت وجود آب مازاد بر مصرف بهره برداران، پاسخگویی به نیازهای آبی متقاضیان بخش های اقتصادی در این بازار - در چارچوب قوانین و مقررات موجود - به خوبی امکانپذیر شود.

تعیین سهمی از برداشت منابع آب زیرزمینی بهره برداران چاه های آب در هر سال آبی برای عرضه و فروش در بازار رسمی مبادلات آب یکی از اقدامات پایه است که وضعیت هر یک از بهره برداران منابع آب زیرزمینی را در ارتباط با بازار رسمی مبادلات آب در فضایی شفاف و رقابتی روشن ساخته و زمینه را برای رونق مبادلات آب در این بازار فراهم می کند.

تعیین مجوز برداشت و فروش آب برای بهره برداران منابع آب زیرزمینی در محدوده پایلوت پروژه با در نظر گرفتن ملاحظات زیر پیشنهاد می شود:

- تعیین مجوز برداشت و فروش آب، مبادلات موقتی آب (حجمی، ساعتی) را در بر می گیرد.
- تعیین مجوز برداشت و فروش آب مربوط به چاه های آب غیر شرب است.
- تعیین مقدار عرضه و فروش آب برای چاه های آب بخش های اقتصادی (کشاورزی، صنعت، دامداری و گلخانه) در نظر گرفته می شود.
- تعیین سهمیه برداشت و فروش آب در بازار رسمی مبادلات آب به بهره بردارانی تعلق می گیرد که از شرایط زیر برخوردار باشند:

○ کنتور آب هوشمند بر روی چاه آب آنان نصب شده باشد.

○ پروانه بهره برداری چاه آب آنان بر اساس آخرین تعدیلات، اصلاح شده باشد.

- مقدار مجاز برداشت از منابع آبهای زیرزمینی (مجوز برداشت) و مقدار مجاز عرضه و فروش آب در بازار رسمی مبادلات آب (مجوز فروش) در حساب کاربری بهره برداران چاه های آب در سامانه مبادلات آب ثبت می شود و در دسترس بهره برداران قرار دارد. هر گونه تغییر در مقدار مجوز برداشت و مجوز فروش بهره برداران نیز به صورت بهنگام در حساب کاربری بهره برداران در سامانه مبادلات آب به ثبت می رسد.
- پیشنهاد می شود به منظور مدیریت مبادلات آب در بازار رسمی مبادلات آب در محدوده مطالعاتی و کنترل حجم مبادلات مطابق با آب برنامه ریزی شده، میزان و سهم عرضه و فروش آب برای بهره برداری چاه های آب برای هر یک از بهره برداران مشخص شود.
- به منظور هماهنگی میان وزارتخانه های نیرو، جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت در اجرای برنامه های تولید بخش های مربوطه و تامین آب مصرفی مورد نیاز تولید در بخش های یاد شده، پیشنهاد می شود میزان و سهمیه مجاز عرضه و فروش آب برای بهره برداران چاه های آب بخش های اقتصادی با اشتراک مساعی مدیران دستگاه های اجرایی استان از طریق کمیسیون های مشترک تعیین و اعلام شود.
- در زمینه تعیین سهمیه عرضه و فروش آب برای چاه های آب کشاورزی در محدوده مطالعاتی پیشنهاد می شود این موضوع مطابق با "دستورالعمل توسعه مدیریت مشارکتی آب" (نامه ابلاغی شماره ۹۸/۴۲۲۳۵/۳۱/۱۰۰ به تاریخ ۱۳۹۸/۱۰/۱ وزارت نیرو) توسط کارگروه هماهنگی استانی (و کارگروه اجرایی شهرستانی) مدیریت مشارکتی آب صورت گیرد.

دستورالعمل پیشنهادی نحوه محاسبه کارمزد مبادلات در بازار رسمی آب در محدوده پایلوت دشت یزد- اردکان

یکی از پیش نیازهای تشکیل بازار مبادلات رسمی آب در محدوده مطالعاتی، تهیه دستورالعمل محاسبه کارمزد مبادلات آب در این بازار است تا بر مبنای آن، شرکت کارگزار بازار آب بتواند کارمزد مبادلات آب را مطابق با تعرفه رسمی اعلام شده از سوی شرکت آب منطقه ای یزد (شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران) محاسبه و از مبادله کنندگان آب دریافت نماید.

کارمزد مبادلات آب در بازار مبادلات رسمی آب، منبع اصلی درآمد شرکت کارگزار بازار آب است که تامین کننده منابع مالی برای پوشش هزینه های اداری و عملیاتی شرکت است. پیشنهاد می شود این دستورالعمل در ابتدای هر سال با نظر شرکت آب منطقه ای یزد و با تایید شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران به شرکت کارگزار بازار آب ابلاغ شود. شرکت کارگزار بازار آب موظف است کارمزد مبادلات آب در بازار رسمی آب در محدوده مطالعاتی را بر مبنای دستورالعمل یاد شده محاسبه و از مبادله کنندگان آب دریافت نماید.

هم چنان که در مدل پیشنهادی بازار آب دشت یزد- اردکان و در فرآیند انجام مبادلات آب در این بازار تشریح شده است، متقاضیان خرید و فروش آب با استفاده از سامانه مبادلات آب، پیشنهادهای فروش و درخواست های خرید خود را در سامانه به ثبت می رسانند. شرکت کارگزار بازار آب پس از دریافت پیشنهادهای متقاضیان فروش آب و بررسی آن با استفاده از اطلاعات حساب کاربری آنان (مطابق با بانک اطلاعات بهره برداران منابع آب محدوده) و شرایط و ضوابط مبادلات آب (بر اساس قوانین و مقررات آب)، در صورت سازگاری پیشنهاد متقاضیان با شرایط و ضوابط قانونی و حقوقی، مجوز فروش برای فروشنده صادر و پیشنهاد فروش آب را برای اطلاع متقاضیان خرید آب در تابلوی اعلانات سامانه مبادلات آب قرار می دهد. متقاضیان خرید و فروش

آب پس از انجام مذاکرات اولیه و توافق برای انجام مبادله، شرکت کارگزار بازار آب را از توافق خود مطلع ساخته و آن را در تابلوی اعلانات به اطلاع شرکت کارگزار بازار آب می‌رساند.

شرکت کارگزار بازار آب با تنظیم قرارداد مبادله آب برای طرفین مبادله و مشخص شدن ارزش مبادله آب بر اساس توافق طرفین، کارمزد مبادله آب را مطابق با دستورالعمل ابلاغی از سوی شرکت آب منطقه ای یزد محاسبه و از طرفین مبادله دریافت می‌کند.

شرکت کارگزار بازار آب که مدیریت مبادلات آب در بازار مبادلات رسمی آب را زیر نظر شورای نظارت بر بازار آب انجام می‌دهد، نقش واسطه‌گری در مبادلات آب را بر عهده داشته و ضمن نظارت بر فرآیند انجام مبادلات آب مطابق با قوانین و مقررات و آیین نامه‌های موجود، درآمد خود را از کارمزد مبادلات آب دریافت می‌کند. این مبادلات هم به صورت موقتی (خرید و فروش آب به صورت حجمی، ساعتی، .. که اجاره آب هم نامیده می‌شود) و هم به صورت دائمی (انتقال مجوز بهره‌برداری چاه آب) انجام می‌شود. از این دیدگاه، نقش شرکت کارگزار بازار آب مانند بنگاه‌های معاملات ملکی در بازار خرید و فروش و اجاره مسکن است که به صورت واسطه عمل کرده و کارمزد خود را با نرخ ثابت و مطابق با تعرفه‌های اعلام شده دریافت می‌کنند.

در تعیین کارمزد مبادلات آب نکات زیر می‌بایست مورد توجه قرار گیرد:

- نرخ کارمزد به گونه‌ای تعیین شود که بتواند جوابگوی هزینه‌های شرکت کارگزار بازار آب باشد زیرا همان گونه که پیشتر گفته شد، کارمزد مبادلات آب منبع اصلی درآمد شرکت است که امکان ادامه فعالیت شرکت در بازار آب را فراهم می‌کند. البته همان گونه که در مجموعه اقدامات پیش نیاز برای راه اندازی بازار رسمی آب گفته شده است، در آغاز کار بازار مبادلات رسمی آب انتظار نمی‌رود که حجم مبادلات آب از طریق سامانه مبادلات آب در سال‌های نخست اجرای طرح چشمگیر باشد و در نتیجه، کارمزد دریافتی ناشی از آن بتواند منابع مالی مورد نیاز برای پوشش هزینه‌های شرکت کارگزار بازار آب را فراهم کند. از این رو پیشنهاد شده است که در سال‌های نخست راه اندازی بازار رسمی مبادلات آب در صورتی که کارمزد دریافتی از مبادلات آب نتواند هزینه‌های شرکت کارگزار بازار آب را پوشش دهد، منابع مالی از اعتبارات عمومی برای کمک به

جبران ضرر و زیان مالی شرکت کارگزار بازار آب در بودجه شرکت آب منطقه ای یزد پیش بینی شود تا با فراهم کردن امکان ادامه فعالیت شرکت و ماندگاری آن، پروژه بازار آب با شکست روبرو نشود.

• نرخ کارمزد مبادلات آب هزینه ای است که از سوی فروشندگان و خریداران آب پرداخت می شود. به بیان دیگر، نرخ کارمزد مبادلات آب هزینه جدیدی است که بر مبادله کنندگان آب تحمیل می شود. از این رو، در آغاز راه اندازی بازار آب به صورت رسمی و با هدف تشویق مبادله کنندگان آب برای انجام مبادلات از طریق بازار رسمی آب و پرداخت کارمزدهای متعلقه، نرخ کارمزد نمی بایست هزینه قابل توجهی بر فروشندگان و خریداران آب تحمیل کند و مانع از حضور آنان در بازار مبادلات رسمی آب شود زیرا در چنین شرایطی مبادله کنندگان وارد بازار مبادلات رسمی آب نخواهند شد و بازار غیر رسمی مبادلات آب گسترش می یابد.

این دو نکته که به گونه ای ضد و نقیض یکدیگرند، حساسیت و ظرافت تعیین نرخ کارمزد مبادلات آب را مشخص می کند که بویژه در آغاز راه اندازی و تشکیل بازار مبادلات رسمی آب اهمیتی دو چندان می یابد. با توجه به مطالب گفته شده در بالا، نرخ کارمزد مبادلات در بازار مبادلات رسمی در دشت یزد- اردکان (محدوده پایلوت) در آغاز راه اندازی بازار آب به صورت زیر پیشنهاد می شود تا با پایش کارکرد بازار مبادلات رسمی آب و حجم مبادلات آب و هزینه های شرکت کارگزار در صورت نیاز بتوان اصلاحات و تغییرات لازم را در آن انجام داد:

۱. نرخ کارمزد مبادلات آب برای مبادلات موقتی آب (حجمی، ساعتی، ...) و مبادلات دائمی (انتقال مجوز بهره برداری) متفاوت از یکدیگر تعیین می شود.

۲. هزینه کارمزد مبادلات آب به صورت مساوی از طرفین مبادله دریافت می شود.

۳. نرخ کارمزد مبادلات آب برای مبادلات موقتی آب (حجمی، ساعتی، ...) به صورت نرخ ثابت پیشنهاد می شود. این به معنای آن است که در مبادلات موقتی آب، نرخ کارمزد ارتباطی با حجم و ارزش مبادلات موقتی آب ندارد و به صورت یکسان برای این گونه مبادلات منظور می شود. نرخ کارمزد برای مبادلات موقتی آب به

میزان ۲ درصد ارزش مبادله (مطابق با ارزش ثبت شده در قرارداد مبادله) پیشنهاد می شود که نیمی از هزینه کارمزد (یک درصد) از فروشنده و نیمی دیگر (یک درصد) از خریدار دریافت می شود.

۴. نرخ کارمزد مبادلات آب برای مبادلات دائمی (انتقال مجوز بهره برداری چاه آب) به صورت زیر پیشنهاد می شود:

○ برای مبادلات دائمی تا ارزش سی میلیارد ریال به میزان یک درصد (۱٪) ارزش مبادله (مطابق با ارزش ثبت شده در قرارداد مبادله) که نیمی از هزینه کارمزد (۰,۵ درصد) از فروشنده و نیمی دیگر (۰,۵ درصد) از خریدار دریافت می شود.

○ برای مبادلات دائمی با ارزش بیش از سی میلیارد ریال، نرخ کارمزد مبادله به صورت زیر پیشنهاد می شود:

نرخ کارمزد مبادلات برای سی میلیارد ریال ارزش مبادله به میزان یک درصد (۱٪) و برای مازاد بر سی میلیارد ریال به میزان ۰,۵ درصد (۰,۵٪) محاسبه می شود. برای این دسته از مبادلات نیز هزینه کارمزد مبادلات به طور مساوی از طرفین مبادله دریافت می شود.

۵. هزینه کارمزد مبادلات آب بر اساس ارزش مبادله آب مطابق با ارزش ثبت شده در قرارداد مبادله آب در سامانه مبادلات آب محاسبه می شود.

۶. در مبادلات موقتی و دائمی آب و در محاسبه هزینه کارمزد مبادلات، هزینه ارزش افزوده نیز محاسبه و به طور مساوی از طرفین مبادله دریافت می شود. هزینه ارزش افزوده در سال جاری برابر با ۹ درصد (۹٪) ارزش مبادله است.

راهکارهای پیشنهادی برای تشویق بهره برداران منابع آب برای مشارکت

در بازار رسمی مبادلات آب

مواد ۲۷ و ۲۸ قانون توزیع عادلانه آب محدودیت های بنیادین برای فروش آب از سوی بهره برداران منابع آب ایجاد کرده است. علیرغم ممنوعیت قانونی برای فروش آب از سوی بهره برداران منابع آب، پژوهش های میدانی نشان داد که مبادلات آب - چه به صورت موقتی (خرید و فروش حجمی آب) و چه به صورت دائمی (انتقال مجوز بهره برداری)- در محدوده مطالعاتی دشت یزد- اردکان به صورت غیررسمی انجام می شود و در عین حال، در زمینه فروش دائمی آب و انتقال مجوز بهره برداری، دستگاه های اجرایی مرتبط نیز مشارکت دارند.

پژوهش های میدانی انجام شده همچنین دیدگاه موافق اکثریت بهره برداران منابع آب زیر زمینی محدوده مطالعاتی (موافقت ۶۸ درصد بهره برداران) با تشکیل بازار آب در منطقه و اعتماد بخش عمده آن ها (۷۳ درصد بهره برداران) به شرکت آب منطقه ای در جایگاه نهاد مناسب برای نظارت بر بازار رسمی آب را نشان داده است. بر این اساس، با توجه به گرایش های مثبت نزد بهره برداران منابع آب های زیر زمینی و مدیران دستگاه های اجرایی برای ایجاد بازار رسمی مبادلات آب در منطقه و نیز مزیت های راه اندازی چنین بازاری برای مدیریت و هدایت مبادلات آب، اجرای این پروژه در دشت یزد- اردکان مورد تایید شرکت مدیریت منابع آب قرار گرفته است.

آنچه در این میان اهمیت می باید، مشارکت و همکاری بهره برداران منابع آب و مصرف کنندگان آب در بخش های اقتصادی در شکل گیری این بازار است تا با پوشش مبادلات غیر رسمی آب توسط بازار رسمی

مبادلات آب و حضور مبادله کنندگان آب در این بازار، بتوان اجرای این پروژه را در چارچوب قوانین و مقررات تعریف شده به پیش برد.

به منظور جلب مشارکت بهره برداران منابع آب و تشویق آنان برای انجام مبادلات آب از طریق بازار رسمی مبادلات آب، راهکارهایی می بایست تدوین و به اجرا گذاشته شود. مهم ترین راهکارها در این زمینه موارد زیر را در بر می گیرد:

1. توجیه بهره برداران منابع آب نسبت به مزیت های بازار رسمی مبادلات آب

گرچه بخش عمده ای از بهره برداران منابع آب با اطلاع از مزیت های بازار رسمی مبادلات آب موافقت خود را با ایجاد این نهاد اعلام کرده اند، اما می بایست با برگزاری کارگاه های آموزشی و جلسات هم اندیشی با بهره برداران منابع آب، مزایای تشکیل و راه اندازی بازار رسمی مبادلات آب در منطقه برای آنان تشریح شود تا بهره بردارانی که شناخت کافی از مزیت های این بازار ندارند، با اطلاع از این مزیت ها انگیزه بیشتری برای مشارکت در این بازار پیدا کنند. در این زمینه تاکید بر مزیت های زیر ضروری به نظر می رسد:

○ بازار رسمی مبادلات آب، یک بانک اطلاعات کامل از وضعیت بهره برداری هر یک از منابع آب در سامانه مبادلات آب در اختیار دارد. هر یک از بهره برداران منابع آب زیرزمینی از طریق حساب کاربری خود در سامانه مبادلات آب می تواند به اطلاعات کامل منبع آب خود و وضعیت بهره برداری از آن دسترسی داشته باشد. مزیت حساب کاربری بهره برداران منابع آب در این است که بدون مراجعه به شرکت آب منطقه ای، بهره برداران همواره می توانند از طریق اپلیکشن مربوطه که قابل نصب بر روی گوشی های تلفن همراه است، به اطلاعات وضعیت منبع آبی خود دسترسی داشته باشند.

○ علاوه بر اطلاعات منبع آبی که از طریق حساب کاربری برای بهره برداران قابل دسترسی است، بهره برداران منابع آب می توانند به قوانین و مقررات مربوط به بهره برداری از منابع آب و آخرین بخشنامه ها، آیین نامه ها و دستورالعمل های مرتبط با بهره برداری از منابع آب نیز در

سامانه مبادلات آب دسترسی داشته باشند و در جریان آخرین اخبار و رویدادهای بازار آب قرار گیرند. آگاهی از قوانین و مقررات و آیین نامه های مربوطه در تصمیم گیری درباره وضعیت بهره برداری از منابع آب کمک موثری به بهره برداران منابع آب می کند.

○ سامانه مبادلات آب، اطلاعات عرضه و تقاضای آب و پیشنهادهای فروش و درخواست های خرید آب را در اختیار کاربران قرار می دهد و مطمئن ترین منبع برای دستیابی به اطلاعات بازار مبادلات آب است. اطلاعات سامانه مبادلات آب در این زمینه برای متقاضیان و مصرف کنندگان و خریداران آب و هم چنین کسانی که در پی فروش آب مازاد بر مصرف خود هستند، اطلاعات سودمند و بهنگامی است که بدون مراجعه به شرکت آب منطقه ای و به صورت رایگان و آسان قابل دسترسی است.

○ مبادله آزاد اطلاعات خرید و فروش آب در سامانه مبادلات آب که به صورت شفاف و بدون واسطه در اختیار کاربران قرار می گیرد، یکی از مزیت های اصلی خدمات این سامانه است که بدون پرداخت هزینه و بدون واسطه به کاربران سامانه عرضه می شود. قیمت گذاری شفاف و بدون واسطه بر اساس ویژگی های کمی و کیفی منبع آب و قیمت های واقعی بازار، فروشندگان و خریداران آب را از آخرین قیمت های بازار آگاه ساخته و آنان را از پرداخت هزینه های اضافی بابت خرید آب مورد نیاز باز می دارد.

○ بهره گیری از مشورت کارشناسان رسمی آب (کارشناسان رسمی دادگستری) در ارزیابی اقتصادی منبع آب و قیمت گذاری مبادلات آب از مزیت هایی است که برای فروشندگان و خریداران آب از طریق سامانه مبادلات آب قابل دسترسی است.

○ از آنجا که مبادلات آب در سامانه مبادلات آب بر اساس تنظیم قرارداد بین فروشندگان و خریداران آب انجام می شود، اطمینان از تعهد طرفین در انجام مبادلات و پرداخت کل مبلغ

مبادله بر اساس قرارداد تنظیم شده و وصول مطالبات مربوط به آن از مزیت های دیگر سامانه

مبادلات آب است که مبادله کنندگان را از ریسک های احتمالی مبادله آب دور می کند.

○ نظارت شرکت آب منطقه ای بر کارکرد سامانه مبادلات آب و اطمینان از عملکرد درست سامانه

که همسو با دیدگاه موافق اکثریت بهره برداران منابع آب زیر زمینی نسبت به نهاد ناظر مناسب

بر بازار مبادلات آب در منطقه است، اطمینان بیشتری برای بهره برداران منابع آب برای

مشارکت در این بازار فراهم می کند.

۲. تعیین مقدار مجاز عرضه و فروش آب توسط بهره برداران منابع آبهای زیرزمینی

تعیین مقدار مجاز عرضه و فروش آب در بازار رسمی مبادلات آب برای هر یک از بهره برداران منابع

آبهای زیرزمینی توسط شرکت آب منطقه ای یزد، یکی از پیش نیازهای اجرای پایلوت پروژه بازار آب

دشت یزد- اردکان است که زمینه را برای حضور بهره بردارانی که دارای آب مازاد بر مصرف و قابل

عرضه در بازار رسمی مبادلات آب در چارچوب قوانین و مقررات موجود هستند، فراهم می کند. تعیین

مقدار عرضه و فروش آب در بازار رسمی مبادلات آب که به صورت سهمی از مقدار مجاز برداشت هر یک

از بهره برداران چاه های آب مطابق با پروانه بهره برداری آنان تعیین می شود، راهکاری است که فضایی

عادلانه و مساعد برای همه بهره برداران چاه های آب محدوده مطالعاتی برای فعالیت در بازار رسمی

مبادلات آب پدید می آورد. از آنجا که تعیین مقدار مجاز عرضه و فروش آب برای بهره برداران منابع

آبهای زیرزمینی وابسته به انجام مبادله آب از طریق بازار رسمی مبادلات آب است، این اقدام زمینه

مشارکت فعالتر بهره برداران چاه های آب در گسترش بازار رسمی مبادلات آب را بهبود بخشیده و به

رونق بازار کمک می کند.

۳. اجازه عرضه و فروش بخشی از سهمیه آب شارژ شده در کارت های هوشمند

در حال حاضر بهره برداران منابع آب زیرزمینی با شارژ کارت هوشمند در شرکت آب منطقه ای یزد که معمولاً دو بار در سال انجام می شود، برداشت آب از چاه را انجام می دهند. هنگام شارژ کارت هوشمند اگر بخشی از سهمیه شارژ دوره قبل مصرف نشده باشد، آن بخش از سهمیه به موجودی کارت افزوده نشده و سوخت می شود. یکی از راهکارهای تشویق بهره برداران منابع آب زیرزمینی به فروش آب از طریق سامانه مبادلات آب، صدور اجازه عرضه و فروش بخشی از سهمیه آب مصرف نشده بهره برداران آب از طریق سامانه مبادلات آب (در بازه زمانی مشابه) است. اجرای این راهکار با پیشنهاد شرکت آب منطقه ای و تایید شرکت مدیریت منابع آب امکانپذیر خواهد بود.

۴. بهره گیری از همکاری گروه های گشت و بازرسی در اجرای پروژه

در اجرای پروژه راه اندازی بازار رسمی مبادلات آب در دشت یزد- اردکان، همکاری گروه های گشت و بازرسی از الزامات اجرای این پروژه است که می تواند کمک موثری به بهبود اجرای این پروژه بنماید. گروه های گشت و بازرسی به سبب بازدیدهای مستمر از چاه های آب موجود در محدوده دشت در هر یک از فصول سال، ارتباط پیوسته و نزدیکی با هر یک از بهره برداران منابع آب زیرزمینی دارند. از این رو، گروه های گشت و بازرسی ضمن برداشت اطلاعات مورد نیاز در زمینه مقدار برداشت آب (بر اساس ساعات کارکرد موتورپمپ ها) از چاه ها در دوره های زمانی، به سبب ارتباط نزدیک با بهره برداران چاه های آب می توانند در توجیه بهره برداران منابع آب نسبت به مزیت های سامانه مبادلات آب و تشویق بهره برداران منابع آب - که تمایل به عرضه و فروش بخشی از سهمیه آب خود را دارند- در زمینه انجام مبادلات آب از طریق سامانه مبادلات آب همکاری کنند.

راهنمای مکانیزم حل و فصل اختلافات

در حل و فصل اختلافات در مبادلات بازار آب رسمی در محدوده پایلوت دشت یزد- اردکان اولویت بر بکارگیری شیوه های داوری و حل اختلافات با بهره گیری از نظامات عرفی محلی و استفاده از قابلیت های داوری محلی و پرهیز از بکارگیری روش های قضایی و پیگیری فرآیند حل اختلافات در محاکم قضایی است.

در صورت بروز اختلافات در مبادلات بازار آب در محدوده مطالعاتی، بهره گیری از داوری مراجع محلی (مانند شوراهای اسلامی روستاها و افراد معتمد محلی مورد اعتماد بهره برداران چاه های آب) نخستین راهکار برای حل اختلافات است که معمولاً در این گونه اختلافات مورد مراجعه قرار می گیرند. مزیت استفاده از این شیوه داوری، آشنایی مراجع محلی با موضوع بهره برداری آب در محل و بدون بار مالی بودن داوری این مراجع است.

با توجه به حساسیت های مرتبط با موضوع بهره برداری از منابع آب و مبادله آن در بازار آب که موضوعی فنی و نیازمند بررسی فنی و کارشناسی است و عمدتاً بین بخش کشاورزی از یک سو و سایر بخش های تولیدی و خدماتی از سوی دیگر است، در صورت به نتیجه نرسیدن داوری مراجع محلی، حل اختلافات با مراجعه به کارشناس رسمی مرضی الطرفین بخش آب می تواند چاره ساز باشد. در صورت بکارگیری از چنین شیوه ای، هزینه های استفاده از این روش از سوی اقامه کنندگان دعوی تقبل خواهد شد.

در شرایطی که نظر کارشناس رسمی مرضی الطرفین نیز نتواند مورد قبول طرفین دعوی قرار گیرد، ارجاع موضوع به مراجع قانونی ذیصلاح و پیگیری از مجاری قانونی راهکار حل اختلافات در بازار آب خواهد بود که هزینه های ناشی از بکارگیری این روش نیز بر عهده اقامه کنندگان دعوی خواهد بود.

فرآیند حل اختلافات در مبادلات بازار آب در محدوده مطالعاتی در نمودار پیوست به صورت شماتیک نمایش داده شده است.

فرآیند حل اختلافات در بازار مبادلات آب رسمی در محدوده پایلوت در دشت یزد- اردکان

